

Studiemedel på komvux

- en undersökning av komvuxstuderandes ekonomiska situation

Studiemedel på komvux

- En undersökning av komvuxstuderandes ekonomiska situation

Centrala studiestödsnämnden (CSN)

Producent CSN, enheten kunskap om studiestödet
851 82 Sundsvall
060-18 60 00

Kontakt Jonas Larsson
jonas.larsson@csn.se

Webbsida <https://www.csn.se/om-csn/statistik-och-rapporter/rapporter.html>

Innehåll

Sammanfattning	3
1 Inledning	4
1.1 Studerande vid komvux	4
2 Komvuxstuderandes inkomster	6
2.1 Totala inkomster	6
2.2 Inkomster från studiemedel, arbete och socialförsäkringssystem	7
3 Komvuxstuderandes utgifter	11
3.1 Totala utgifter per studerandegrupp	11
3.2 De viktigaste utgiftsposterna	12
3.3 Mer om komvuxstuderandes boende	13
4 Den ekonomiska vardagen	16
4.1 Upplevelsen av ekonomin	16
4.2 Sparande och användning av sparade pengar	17
4.3 Öväntade utgifter och hjälp från närstående	17
4.4 Studiemedlens rekryterande effekt	18
4.5 Studiesituationen upplevs som god	18
5 Tuff ekonomisk situation för vissa grupper	20
5.1 Ansvar för barn har stor ekonomisk betydelse	20
6 Referenser	22
7 Metodbilaga	23

Sammanfattning

Uppdraget

Rapporten beskriver inkomster och utgifter bland **komvuxstuderande med studiemedel** samt de studerandes upplevelse av sin ekonomi. Den är framtagen inom ramen för CSN:s övergripande uppgift att följa och analysera de studerandes situation.

CSN konstaterar att

- Den förhållandevis stora gruppen komvuxstuderande med barn har knappa ekonomiska marginaler. På gruppnivå täcker inte inkomsterna deras utgifter, vilket gör dem beroende av sparade pengar eller hjälp från närstående. Utgifterna för mat och boende är 60 procent högre för de med tilläggsbidrag än för de utan.
- Hälften av alla komvuxstuderande med studiemedel tar inte studielån, utan använder endast studiemedlens bidragsdel. Det innebär att benägenheten att ta lån är klart lägre än inom andra skolformer. Resultaten visar också att lånebenägenheten är tydligt lägre bland studerande med utländsk bakgrund än bland studerande med svensk bakgrund.
- Knappt 30 procent av alla komvuxstuderande med studiemedel klarar att inom en månad betala en oväntad utgift på 13 000 kronor. Det är en klart lägre andel än bland studiemedelstagare på universitet och högskola. Skillnaden kan till stor del förklaras av att gruppen komvuxstuderande är äldre och oftare har barn att försörja.

1 Inledning

Hur ser den ekonomiska verkligheten ut för de som studerar med studiemedel på komvux? Vilka inkomster och utgifter har de? Vilken betydelse har studiemedlet? Och hur ser de själva på sin ekonomi? Vi har gjort en urvalsundersökning och använder enkätsvar och registeruppgifter för att svara på dessa frågor.

Rapporten är en del av arbetet med CSN:s övergripande uppgift att följa och analysera de studerandes situation.¹

1.1 Studerande vid komvux

Den kommunala vuxenutbildningen (komvux) är till för den som fyllt 20 år² och vill gå en utbildning på grund- eller gymnasienivå, eller komplettera en tidigare utbildning. Utbildningsinnehåll och studieperioder kan anpassas till den studerandes behov, genom en individuell studieplan.

Den här rapporten behandlar endast komvuxstuderande som studerar med studiemedel.³ Under 2024 hade 37 procent av samtliga komvuxstuderande studiemedel.⁴ Här i inledningen vill vi passa på att ge en bild av denna studerandegrupp, som i sin tur kan delas in i olika undergrupper.

- Hälften av alla som studerar med studiemedel på komvux är 30 år eller äldre.
- Två av tre komvuxstuderande med studiemedel är kvinnor.⁵ Medianåldern bland kvinnor är fyra år högre än bland män.
- Hälften av alla komvuxstuderande med studiemedel tar studielån. Övriga använder endast studiemedlens bidragsdel.⁶
- Totalt får 36 procent av de som studerar med studiemedel på komvux tilläggsbidrag, vilket innebär att de har ekonomiskt ansvar för barn under 18 år.⁷ Av kvinnorna får 46 procent tilläggsbidrag. Motsvarande andel bland män är 18 procent.⁸
- Majoriteten av de som studerar med studiemedel på komvux har utländsk bakgrund.⁹ Andelen med utländsk bakgrund är betydligt högre på komvux än

¹ Förordning (2017:1114) med instruktion för Centrala studiestödsnämnden (5 §).

² Man kan studera på komvux från och med 1 juli det år man fyller 20 år.

³ Vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) ger inte rätt till studiemedel och ingår därför inte i den här rapporten.

⁴ CSN. [Officiell statistik om studiestöd](#). 2026. Tabell: *Nyttjande vid komvux efter Utbildningsnivå, Kalenderbådar, Kön och Andel studerande med studiestöd*.

⁵ Under 2025 fick 61 600 kvinnor och 33 100 män studiemedel för studier på komvux.

⁶ Under 2025 hade 94 700 komvuxstuderande studiemedel, varav 48 100 tog studielån.

⁷ Eftersom tilläggsbidrag bara betalas ut till en förälder, även om båda föräldrarna studerar, har vi också inhämtat enkätsvar om ekonomiskt ansvar för barn. I och med det kan vi även ringa in och beskriva gruppen föräldrar med studiemedel generellt.

⁸ Under 2025 fick 28 200 kvinnor och 5 900 män tilläggsbidrag för studier på komvux.

⁹ Med utländsk bakgrund avses personer som är födda utomlands eller är födda i Sverige och har två utrikesfödda föräldrar.

inom andra skolformer. I den population vi undersöker är andelen studerande med utländsk bakgrund 56 procent.¹⁰

- Jämfört med andra skolformer är det också relativt vanligt att studier på komvux bedrivs på deltid. I vår population är andelen deltidsstuderande 22 procent.

¹⁰ På grundskolenivå är andelen med utländsk bakgrund över 90 procent, bland studerande på gymnasienivå är den knappt 50 procent.

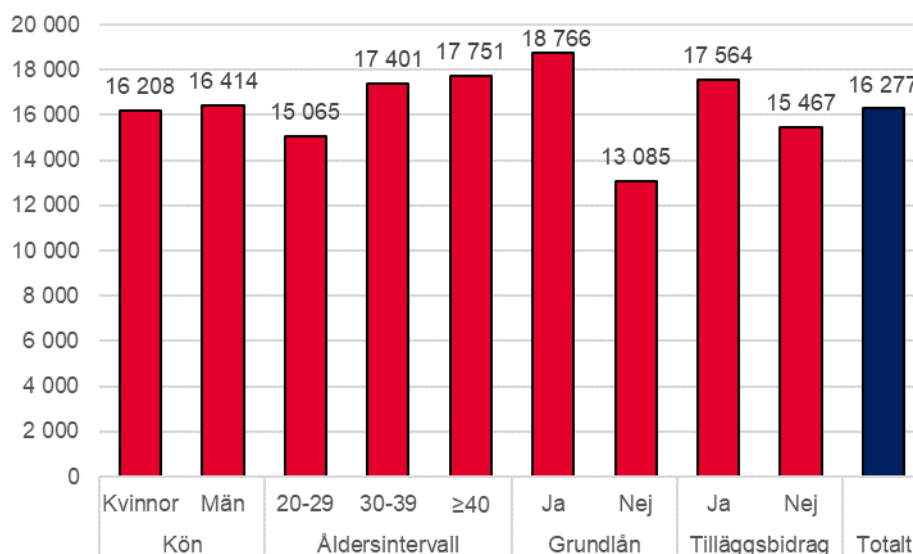
2 Komvuxstuderandes inkomster

Vilka inkomster har studerande på komvux? Det ska vi gå igenom i det här kapitlet. Vi börjar med att titta på de totala inkomsterna, för att sedan gå in på inkomster från studiemedel, förvärvsarbete och socialförsäkringssystem.¹¹

2.1 Totala inkomster

Studiemedelstagare på komvux har i genomsnitt 16 300 kronor i inkomst den undersökta månaden (september 2025). Högst totala inkomster har studerande med studielån, studerande över 30 år och studerande med tilläggsbidrag. Dessa grupper överlappar varandra, eftersom de till stor del består av samma individer. Den grupp som har lägst inkomst är de som inte tar studielån, utan bara använder studiemedlens bidragsdel.

Diagram 2.1 Totala inkomster. Summering av inkomster från studiemedel, arbete och socialförsäkringssystem, fördelat på kön, åldersintervall, grundlån (ja/nej) och tilläggsbidrag (ja/nej)
Genomsnitt, belopp i kronor

Män har något högre totala inkomster än kvinnor, trots att män i genomsnitt är yngre och att färre får tilläggsbidrag. Förklaringen till mäns högre totalinkomst är att män har högre inkomster från studiemedel. Det beror främst på att män oftare nyttjar studiemedlens lånedel och på att män på komvux oftare läser på heltid. Kvinnor och män har jämförbara inkomster från arbete, medan kvinnor har något högre inkomster från socialförsäkringssystemet.

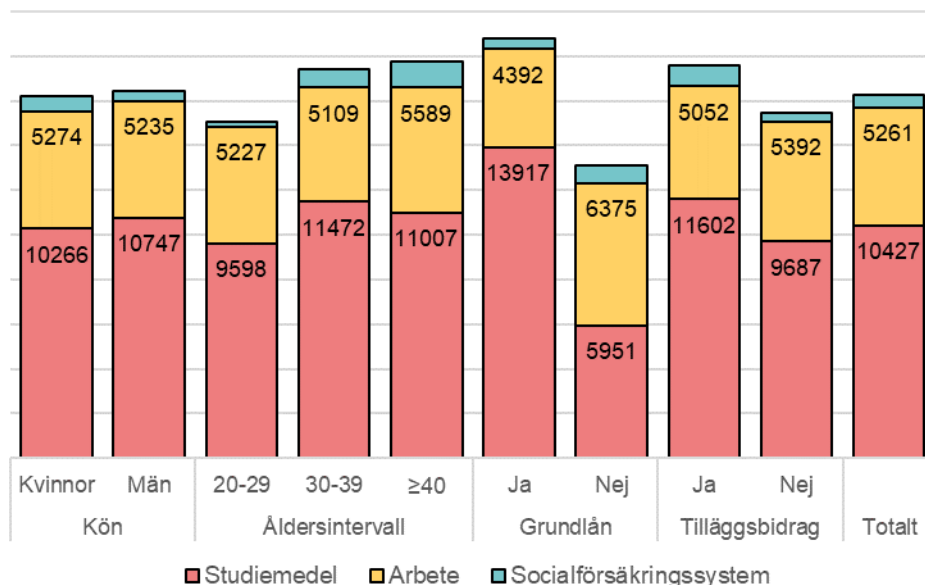
¹¹ Metodbilagans avsnitt om registeruppgifter beskriver hur uppgifterna tagits fram.

Studerande som är över 30 år har i genomsnitt en total inkomst som är drygt 2 000 kronor högre än de som är under 30. Längre fram i rapporten kommer vi att se att även de totala utgifterna är klart lägre i den yngsta åldersgruppen (avsnitt 3.1).

2.2 Inkomster från studiemedel, arbete och socialförsäkringssystem

Studiemedel utgör den klart största inkomstkällan för studerande på komvux. Det gäller alla grupper av studerande, med undantag för de som inte tar studielån. Bland studerande som avstår studielån utgör arbete i stället den största inkomstkällan. Komvuxstuderande har i genomsnitt 5 300 kronor i inkomst från arbete och 600 kronor i inkomst från olika socialförsäkringssystem.

Diagram 2.2 Inkomster uppdelade per inkomstpost, fördelat på kön, åldersintervall, grundlån (ja/nej) och tilläggsbidrag (ja/nej)
Genomsnitt, belopp i kronor

Under de rubriker som följer berättar vi mer om de inkomster från studiemedel och arbete som redovisas i diagrammet.

2.2.1 Inkomster från studiemedel

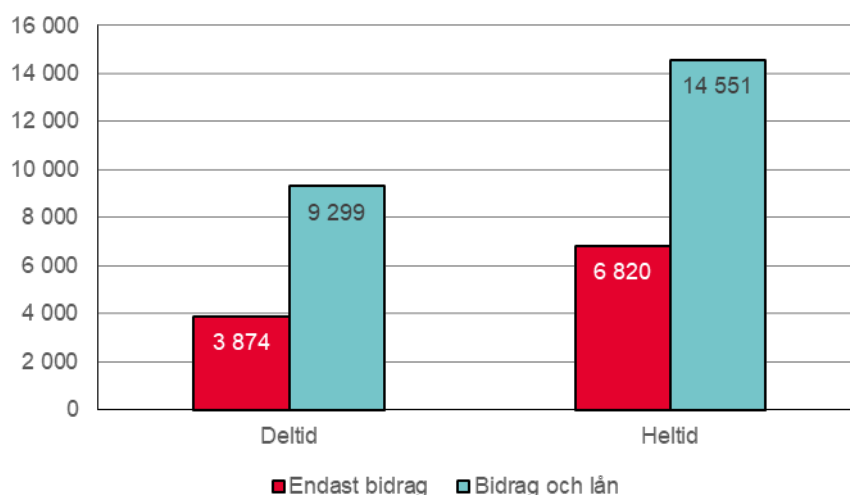
Studiemedlet, som består av en bidragsdel och en frivillig lånedel, ska täcka rimliga levnadsomkostnader under studietiden.^{12 13} Vi har redan sett att skillnaderna mellan olika grupperns inkomster från studiemedel är förhållandevis stora (diagram 2.2).

¹² Prop. 1999/2000:10.

¹³ Sedan 2023 finns även möjligheten att under vissa förutsättningar få det ekonomiskt mer fördelaktiga omställningsstöd för studier på komvux. I denna rapport koncentrerar vi oss emellertid på studerande med studiemedel.

Skillnaderna i inkomst mellan olika grupper beror i huvudsak på variationer i andelen heltidsstuderande och i andelen som nyttjar studiemedlens lånedel. Heltidsstuderande får högre utbetalt studiestöd än deltidstuderande. Det är också vanligare att heltidsstuderande tar studielån.

Diagram 2.3 Inkomster från studiemedel¹ uppdelade på takt och studielån (ja/nej)
Genomsnitt, belopp i kronor

¹ I bidrag ingår studiebidrag samt tilläggsbidrag. I lånedelarna ingår grundlån, merkostnadslån och tilläggs lån.

Vilka är det då som i högre grad nyttjar studielånet och varför finns det variationer mellan olika grupper?

Som vi tidigare redovisat har män högre lånebenägenhet¹⁴ än kvinnor. När vi tittar närmare på skillnaden ser vi att mycket kan förklaras av bakgrund. Kvinnor och män med svensk bakgrund lånar i lika hög utsträckning: 71 procent i båda grupperna. Bland personer med utländsk bakgrund är skillnaden däremot tydlig: 56 procent av männen tar lån, jämfört med 39 procent av kvinnorna.

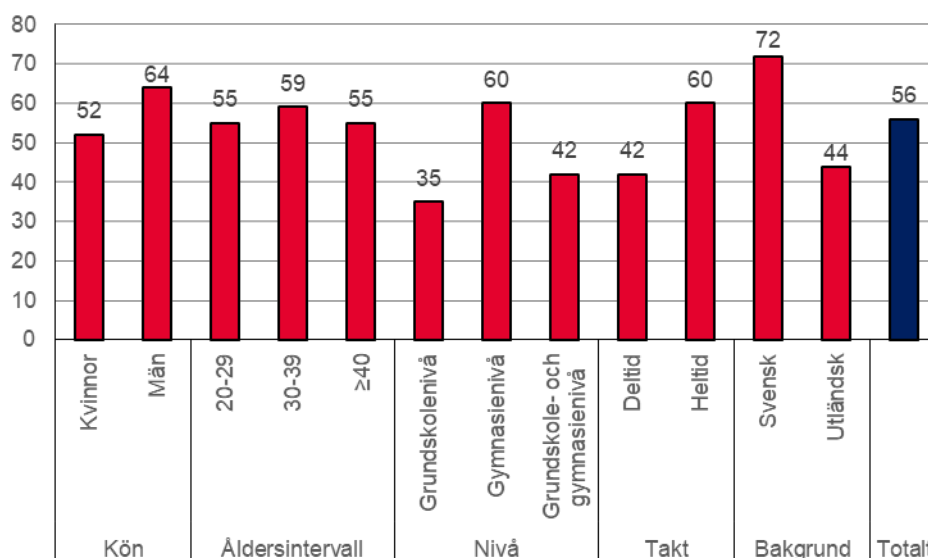
Det här bidrar till att det uppstår en skillnad i inkomster från studiemedel mellan könen. Kvinnor och män med svensk bakgrund har i stort sett lika stora inkomster från studiemedel, medan män med utländsk bakgrund har högre inkomster från studiemedel än kvinnor med samma bakgrund. Även vid en fördelning på nivå och takt kvarstår skillnaderna.

I diagram 2.2 såg vi också att inkomsterna från studiemedel är lägre i det yngsta åldersintervallet. Det beror på att det i de båda högre åldersintervallen är fler som nyttjar möjligheten till tilläggs lån¹⁵ och på att fler äldre studerande får tilläggsbidrag. Den totala lånebenägenheten skiljer sig dock inte så mycket mellan åldersintervallen.

¹⁴ Andel som tar studielån.

¹⁵ Tilläggs lånet är ett lån utöver det ordinarie studielånet som man kan få från och med det år man fyller 25 år, om man har arbetat och haft en tillräckligt hög inkomst.

Diagram 2.4 Lånebenägenhet fördelat på kön, åldersintervall, nivå, takt, bakgrund
Andel, procent

Motiven till att låna eller inte låna har inte undersökts i denna rapport. Från tidigare undersökningar vet vi emellertid att de två huvudsakliga anledningarna till att komvux-studerande avstår lån är att de inte behöver lånet, eller att de inte vill belasta sin ekonomi med den återbetalning som ska göras efter avslutade studier.¹⁶ Främst när det gäller det senare alternativet innebär beslutet sannolikt en mer ansträngd ekonomi under studietiden.

2.2.2 Inkomster från arbete

Studerande som får studiemedel har möjlighet att kombinera studiestödet med inkomster från arbete.¹⁷ I vår undersökning svarar 37 procent av de komvux-studerande att de hade ett arbete parallellt med studierna under höstterminen 2025. Den genomsnittliga månadsinkomsten från arbete bland alla komvuxstuderande är 5 300 kronor. Genomsnittet bland de som har en arbetsinkomst är 11 500 kronor.

Som vi såg i diagram 2.2 är inkomsterna från arbete relativt lika varandra i de olika grupperna. Den största skillnaden ser vi mellan de som lånar och de som inte lånar. Att inkomsterna från arbete är högre i grupper som inte lånar är förväntat. Det beror sannolikt på att många utan studielån väljer att arbeta mer för att slippa belasta sin ekonomi med återbetalning efter avslutade studier.¹⁸

En annan skillnad på grupp-nivå är att de som får det ordinarie studiebidraget i genomsnitt har något högre inkomster från arbete än de som får den högre bidragsnivån.¹⁹

¹⁶ CSN. [Komvux- och folkhögskolestuderandes ekonomiska och sociala situation 2021](#), 2021, s. 24.

¹⁷ Det finns dock en inkomstgräns (fribelegg) för hur stora inkomster från arbete man kan ha innan studiestödet påverkas.

¹⁸ Samt på att en del av de som har ett arbete väljer att inte ta studielån när de börjar studera, vilket ger samma effekt.

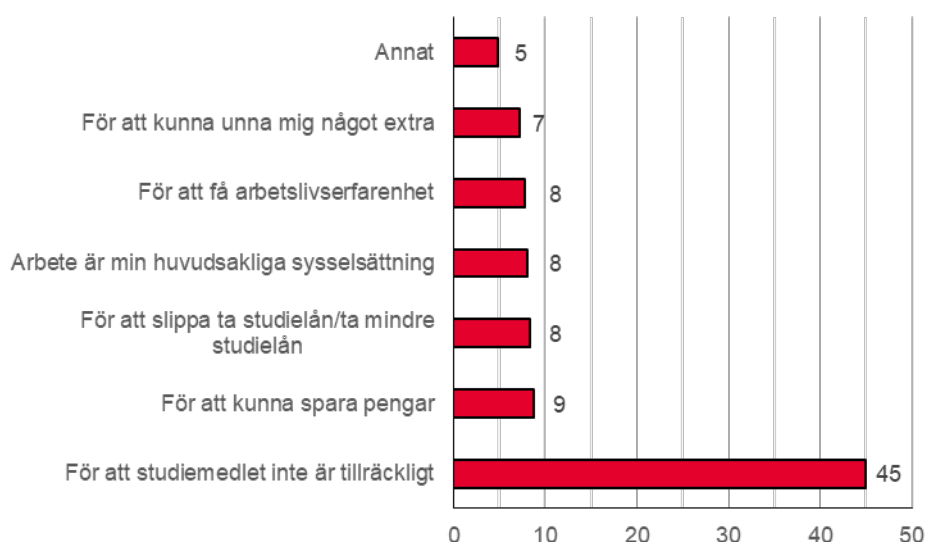
¹⁹ I vissa situationer kan man få en högre bidragsdel och en lägre lånedel inom studiemedlen. Det gäller bland annat, under vissa speciella förutsättningar, komvuxstuderande. Rapporten [Det högre bidragets rekryterande effekt](#) (CSN 2025) beskriver vem som är berättigad till ett högre bidrag (s. 6).

Det beror sannolikt på att behovet av arbetsinkomster minskar när inkomsterna från studiemedel ökar. Vi ser också att komvuxstuderande med utländsk bakgrund har högre arbetsinkomster än de med svensk bakgrund. En sannolik förklaring är att personer med utländsk bakgrund i lägre grad tar studielån, och därför oftare arbetar för att försörja sig under studietiden.

Motiv till arbete under studietiden

Vilka anledningar anger de som har studiemedel på komvux till att de arbetar parallellt med studierna? Oavsett vilken grupp som undersöks finns ett dominerande svar, nämligen att studiemedlet inte är tillräckligt.²⁰ Svaren visar alltså att många komvux-studerande inte anser att studiemedlet är tillräckligt som enda försörjningskälla.

Diagram 2.5 Svar på frågan "Vilken är den huvudsakliga orsaken till att du arbetar vid sidan av dina studier"¹
Andel, procent

¹ Frågan besvarades av personer som svarade ja på frågan "Arbetar du vid sidan av dina studier under höstterminen 2025".

I övrigt är svaren ganska jämnt fördelade. Något fler äldre än yngre svarar att de har arbete som sin huvudsakliga sysselsättning. Fler äldre svarar också att de främst arbetar för att kunna försörja andra än sig själv. Fler yngre än äldre svarar att de huvudsakligen arbetar för att kunna spara pengar.

Jag kombinerar arbete och studier eftersom studiemedlet inte räcker för att försörja min familj. Jag har fru och tre barn, så inkomsten från arbetet är viktig för att klara ekonomin.

/Man 35 år

²⁰ Se även kommande resonemang om vad studiemedlen är avsedda att täcka (kapitel 3).

3 Komvuxstuderandes utgifter

Studiestödet skall täcka rimliga levnadsomkostnader för den studerande själv och vara i princip lika stort för alla.²¹ Exakt vilka typer av utgifter som studiemedlen ska täcka är emellertid inte specificerat i styrdokumentet. Studerande som har inkomster vid sidan om studiemedlen har naturligtvis större möjligheter till konsumtion som sträcker sig utöver de grundläggande behoven.

Vad säger då de studerande själva om sina utgifter? Hur använder de sina pengar? Vi har låtit komvuxstuderande med studiemedel svara på hur mycket de betalar för boende, livsmedel och studiematerial, samt hur stora deras övriga utgifter är.²² Det innebär att vi även kan göra en summering av deras totala utgifter.

3.1 Totala utgifter per studerandegrupp

Utgiftsskillnaderna mellan olika grupper av studerande är förhållandevis stora. De största skillnaderna ser vi mellan studerande som tar lån och de som inte gör det, mellan studerande under och över 30 år, samt mellan studerande som har och inte har tilläggsbidrag.

I inkomstkapitlet såg vi att inkomsterna för kvinnor och män var ungefär lika stora, även om inkomsterna för män låg något högre. På utgiftssidan ser vi en annan tendens, nämligen att kvinnor i genomsnitt har högre utgifter än män. Skillnaden är ungefär 1 600 kronor. Att kvinnor har högre utgifter än män har flera förklaringar. En förklaring är att det är vanligare att kombinera studier med föräldraskap bland kvinnor. En annan förklaring är att det är vanligare att män bor med sina föräldrar och därmed får en lägre boendekostnad.

Högst totala utgifter per månad har studerande med tilläggsbidrag (18 400 kronor). Det är den enda undersökta gruppen som har högre genomsnittliga utgifter än inkomster (17 600 kronor), vilket visar att studerande som kombinerar studier med föräldraskap har mindre marginaler än övriga.²³

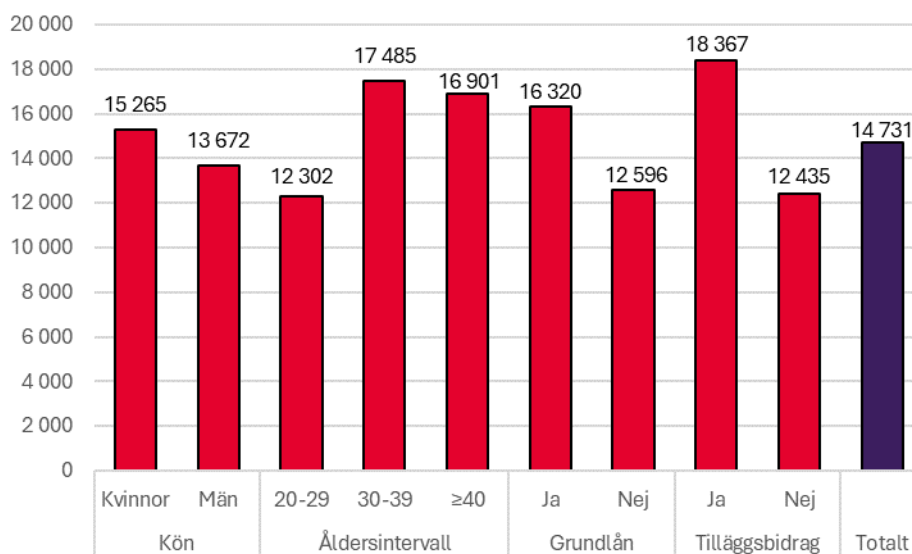
Lägst totala utgifter har studerande i åldern 20–29 år (12 300 kronor), tätt följt av den grupp som inte har tilläggsbidrag och den grupp som inte tar studielån. Totalt bland komvuxstuderande med studiemedel uppgår de genomsnittliga utgifterna till 14 700 kronor per månad.

²¹ Studiestödssystemet som sådant är inte avsett att kompensera för skillnader i omkostnader. Istället ska det fungera tillsammans med andra trygghetssystem (Prop. 1999/2000:10).

²² Metodbilagan beskriver hur enkätundersökningen gick till.

²³ Se även avsnittet 5.1 ”Ansvar för barn har stor ekonomisk betydelse” (s 20).

Diagram 3.1 Totala utgifter. Summering av angivna boendekostnader, livsmedelskostnader, kostnader för studiematerial samt övriga utgifter¹, fördelat på kön, åldersintervall, grundlån (ja/nej) och tilläggsbidrag (ja/nej)
Genomsnitt, belopp i kronor

¹ I enkäten bad vi de svarande ange sin del av kostnaden i de fall kostnaden delades med någon annan.

De utgiftsskillnader vi ser mellan olika grupper kan till stor del förklaras av andelen med ekonomiskt ansvar för barn i varje grupp. I vår undersökning har 42 procent av de svarande ekonomiskt ansvar för barn.²⁴ Bland studerade över 30 år är andelen över 60 procent. Ekonomiskt ansvar för barn är också vanligare bland kvinnor (51 procent) än bland män (24 procent).

Att komvuxstuderande 2025 har något högre utgifter än vad högskolestuderande hade i vår undersökning 2024 beror huvudsakligen på att endast 11 procent av de högskolestuderande hade ekonomiskt ansvar för barn under 18 år.²⁵

3.2 De viktigaste utgiftsposterna

När vi delar upp de studerandes totala utgifter ser vi att boendekostnader utgör den största utgiftsposten för samtliga grupper. I genomsnitt är boendekostnaden 6 600 kronor per månad, vilket motsvarar 45 procent av de genomsnittliga utgifterna. Ställer vi boendekostnaden i relation till inkomsterna så ser vi att i genomsnitt 40 procent av de totala inkomsterna går till utgifter för boende. Kostnaden för boende är högst bland studerade med tilläggsbidrag (8 600 kronor) och lägst i åldersintervallet 20–29 år (5 200 kronor). Bland studerade med tilläggsbidrag utgör boendekostnaden 49 procent av inkomsten.

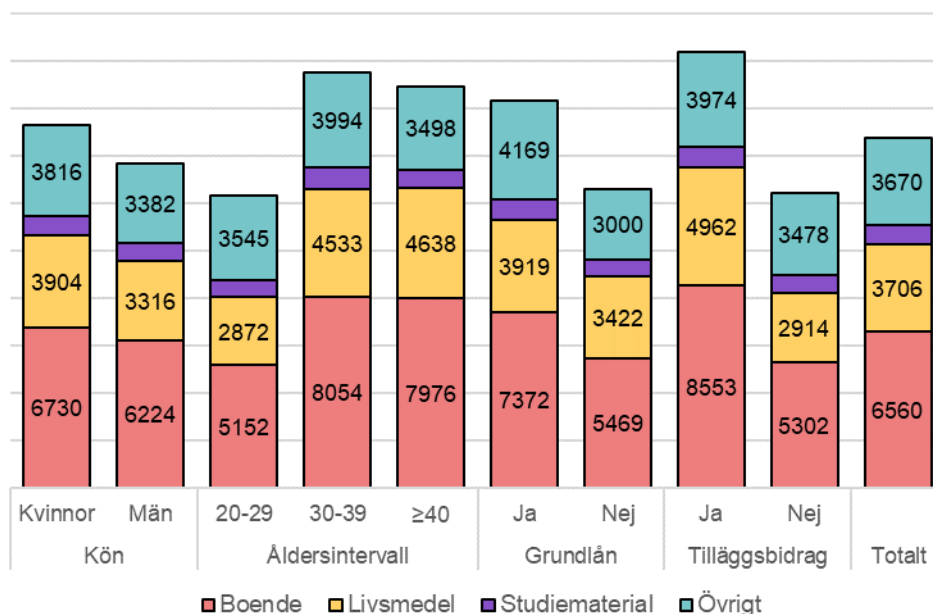
²⁴ Tilläggsbidrag kan ges till studerande som är vårdnadshavare för barn under 18 år, men om båda föräldrarna är studerande kan bara en av dem få tilläggsbidrag. Därför är andelen studerande med ekonomiskt ansvar för barn något högre än den andel som får tilläggsbidrag.

²⁵ [Högskolestuderande med studiemedel 2024](#) (CSN 2024) visade att universitets- och högskolestuderande i genomsnitt hade 12 500 kronor i utgifter (s. 12).

Skillnaderna när det gäller kostnaderna för inköp av mat följer samma mönster som vi redan sett för de totala utgifterna och utgifterna för boende. Även livsmedelskostnaderna är nämligen högre bland studerande med tilläggsbidrag och bland studerande över 30 år.

De som har tilläggsbidrag betalar 5 000 kronor i månaden för livsmedel, medan de utan tilläggsbidrag (och de under 30 år) har 2 900 kronor i livsmedelskostnader.

Diagram 3.2 Utgifter per utgiftspost fördelat på kön, åldersintervall, grundlån (ja/nej) och tilläggsbidrag (ja/nej)
Genomsnitt, belopp i kronor

Utgiftsposten ”Övriga utgifter” ligger, för de grupper vi tittar på, mellan 3 000 och 4 000 kronor. Totalt sett är denna post ungefär lika stor som livsmedelskostnaderna, men för yngre studerande och studerande utan tilläggsbidrag är de övriga utgifterna högre än livsmedelskostnaderna.

Genomsnittskostnaden för kurslitteratur och studiematerial ligger på 800 kronor för hela gruppen komvuxstuderande. De som inte tar studielån lägger mindre pengar på kurslitteratur och studiematerial (700 kronor), medan de som tar lån lägger mer (900 kronor).

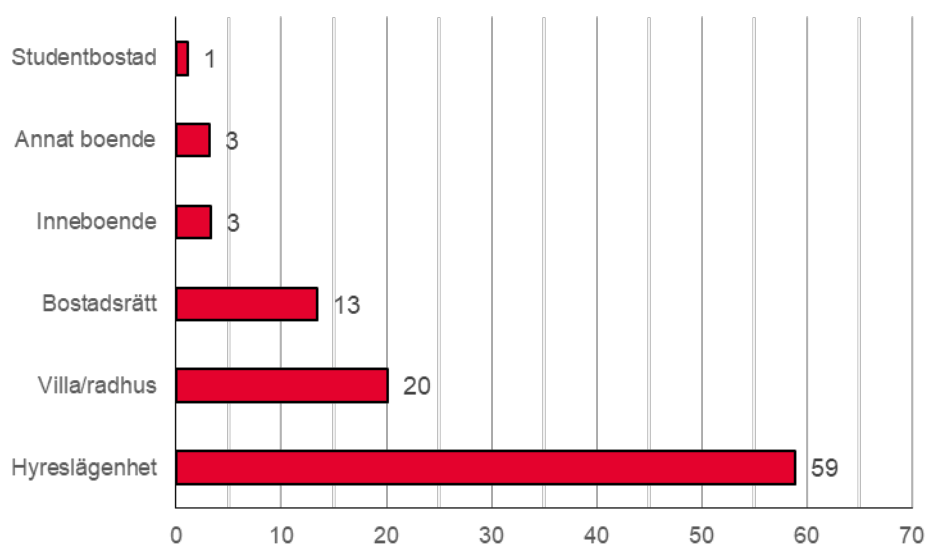
3.3 Mer om komvuxstuderandes boende

I och med att boendekostnaden totalt sett utgör den största utgiftsposten bland komvuxstuderande är det intressant att titta lite närmare på deras boendesituation. Boendet har inte bara en inverkan på ekonomin, utan säger också något om de studerandes sociala situation.

3.3.1 De flesta bor i hyreslägenhet

Mer än hälften av de komvuxstuderande med studiemedel bor i en hyreslägenhet. Det finns inga stora skillnader mellan män och kvinnor när det gäller typ av bostad. Däremot skiljer sig boendetyper ordentligt i jämförelse med högskolestuderande, som klart oftare bor i en studentbostad. Drygt 30 procent av de högskolestuderande bor i en studentbostad²⁶, medan endast 1 procent av alla komvuxstuderande med studiemedel gör det.

Diagram 3.3 Svar på frågan: "I vilken typ av bostad bor du?"
Andelar i procent

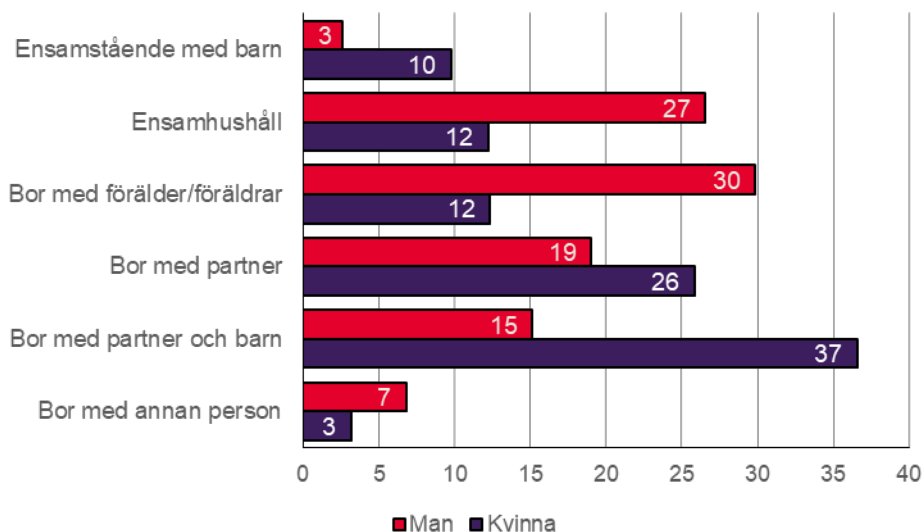
Precis som i tidigare undersökningar ser vi att bostadstypen hänger samman med de studerandes ålder och deras livssituation. Det är till exempel vanligare att yngre studerande bor i en hyreslägenhet medan äldre oftare bor i villa eller radhus. Förutom att studentbostäder är vanligare på universitets- och högskoleorter hänger naturligtvis skillnaderna gentemot högskolestuderande därför samman med att de som läser på komvux i genomsnitt är äldre och i klart högre utsträckning har barn.

3.3.2 Få ensamhushåll bland komvuxstuderande

Det vanligaste bland komvuxstuderande med studiemedel är att dela bostad med sin partner (24 procent) eller med både partner och barn (29 procent). 17 procent av de komvuxstuderande bor i ensamhushåll. Skillnaderna mellan män och kvinnor är emellertid stora. Bland män är det vanligast att bo i ensamhushåll (27 procent) eller med föräldrar (30 procent).

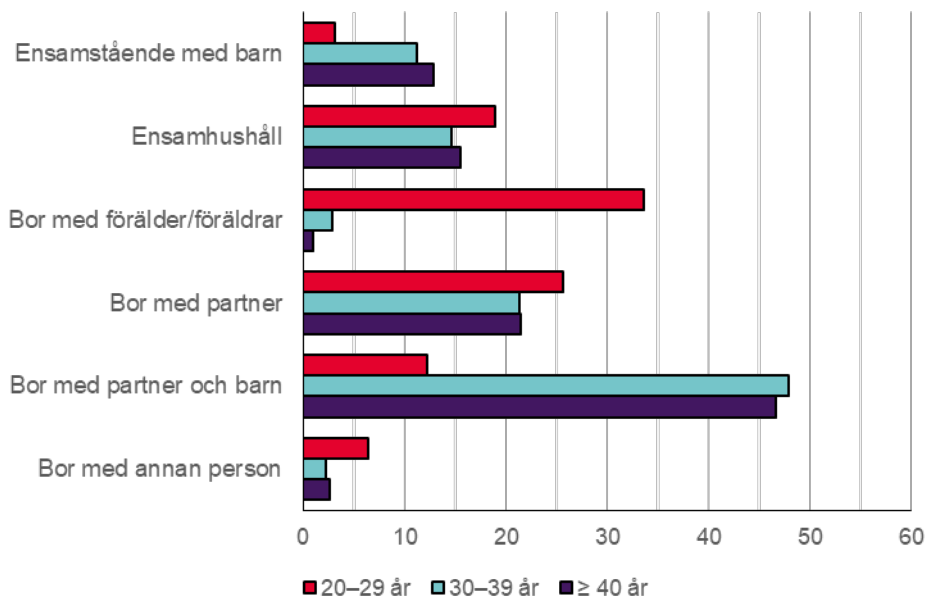
²⁶ CSN. [Högskolestuderande med studiemedel 2024](#). 2024, s. 14.

Diagram 3.4 Svar på frågan: "Bor du tillsammans med någon?"
Andelar i procent, män-kvinnor

Förutom skillnaderna mellan män och kvinnor ser vi stora skillnader när vi jämför äldre och yngre komvuxstuderande.

Diagram 3.5 Svar på frågan: "Bor du tillsammans med någon?"
Andelar i procent, per åldersintervall

Nästan hälften av de över 30 år bor tillsammans med partner och barn, medan omkring 20 procent bor tillsammans med en partner (utan barn). I gruppen under 30 år bor bara drygt 10 procent tillsammans med partner och barn. En tredjedel av de under 30 år bor tillsammans med föräldrar.

4 Den ekonomiska vardagen

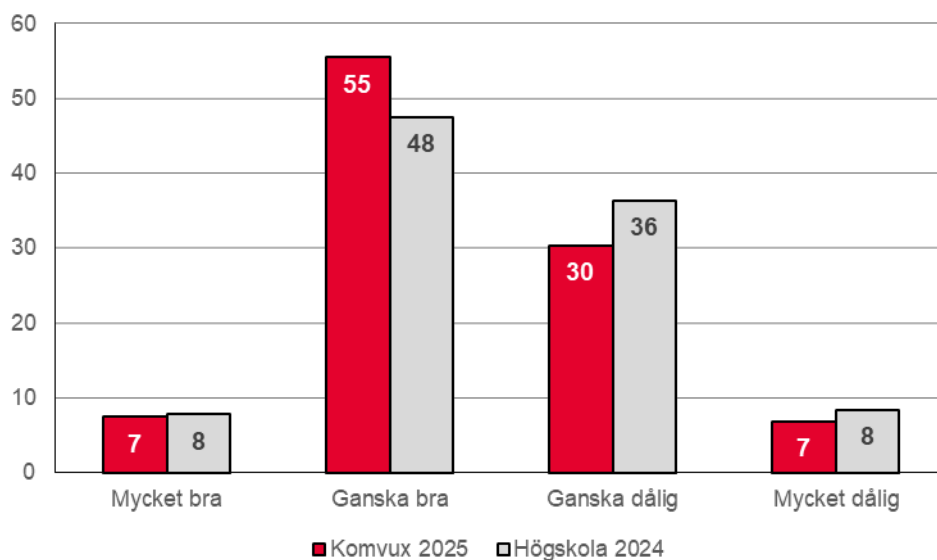
I det här kapitlet lämnar vi de specifika inkomst- och utgiftsbeloppen bakom oss, för att i stället beskriva de studerandes ekonomiska situation på andra sätt. Använder de sparade pengar, klarar de en oväntad utgift, och hur upplever de själva sin ekonomi? Vi kommer också in på i vilken utsträckning de studerande på komvux kan anses vara rekryterade av studiemedlen, samt på hur de uppfattar sin studiesituation.

4.1 Upplevelsen av ekonomin

Mer än hälften av alla komvuxstuderande med studiemedel upplever sin ekonomi som ”ganska bra”. 30 procent tycker att ekonomin är ”ganska dålig”, medan 7 procent säger att den är ”mycket bra” respektive ”mycket dålig”.

Skillnaderna mellan olika grupper av komvuxstuderande är oväntat små. Oavsett kön och ålder tycks den subjektiva upplevelsen på gruppnivå vara ungefär densamma. Upplevelsen verkar inte heller i någon större utsträckning vara beroende av om man tar lån eller inte, eller om man har tilläggsbidrag. Skillnaderna på gruppnivå är också små både när vi jämför upplevelsen utifrån bakgrund, och när vi jämför landsbygds- och storstadskommuner.

Diagram 4.1 Svar på frågan: ”Hur är din ekonomi under studietiden?” bland studerande med studiemedel vid universitet och högskola 2024 samt vid komvux 2025
Andelar i procent

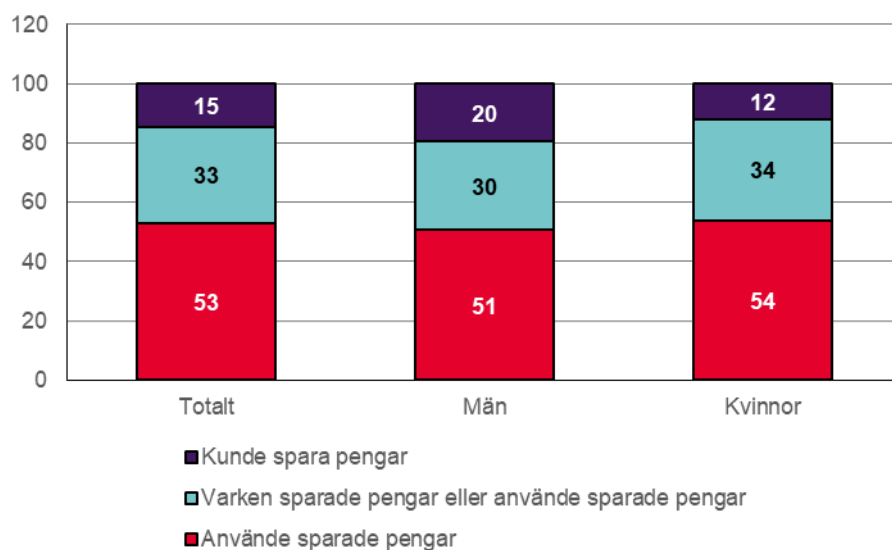
Jämfört med tidigare undersökningar ser vi inga tydliga förändringar i de studerandes generella upplevelsen av ekonomin. I jämförelse med undersökningen bland högskolestuderande 2024 svarar något fler av de komvuxstuderande att ekonomin är ”ganska bra”.

4.2 Sparande och användning av sparade pengar

En hel del studerande använder sparade pengar för att klara sina utgifter under terminen. Bland komvuxstuderande med studiemedel uppgår andelen som använder sparade pengar till 53 procent, vilket ligger i nivå med den andel vi uppmätte bland högskolestuderande 2024.

Vissa studerande som inte använder sparade pengar kan istället lägga undan pengar till sparande. Detta är vanligare bland män (20 procent) än bland kvinnor (12 procent).

Diagram 4.2 Svar på frågorna: "Använde du dig av sparade pengar för att betala dina utgifter förra månaden?" och "Kunde du spara pengar förra månaden?"
Procentandel totalt och per kön

Fler yngre än äldre komvuxstuderande kan spara pengar, vilket även det ligger i linje med vad vi känner till sedan tidigare.

4.3 Öväntade utgifter och hjälp från närstående

De ekonomiska marginalerna för komvuxstuderande med studiemedel är ofta små. Knappt 30 procent uppger att de skulle klara av att inom en månad betala en öväntad utgift på 13 000 kronor, utan att låna eller be om hjälp. Det är en lika stor andel som 2022.²⁷ Samtidigt är andelen klart lägre än bland högskolestuderande 2024, då 54 procent av dem sade sig klara en sådan utgift.

Studerande med tilläggsbidrag har något svårare att klara en öväntad utgift. Studerande som inte tar lån klarar oftare en öväntad utgift än de som tar lån, vilket troligen beror på att de som inte tar lån totalt sett, av olika anledningar, befinner sig i en mer gynnsam ekonomisk situation.

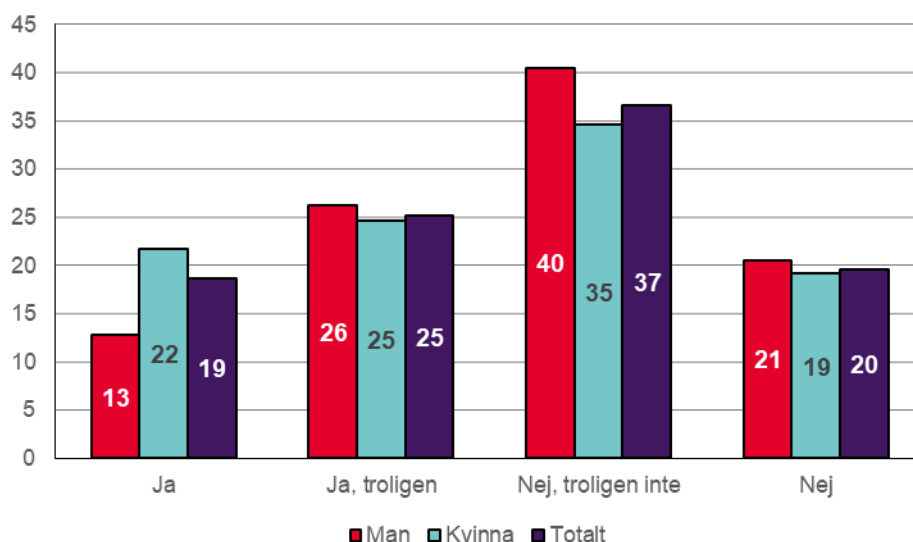
²⁷ Sedan 2022 har den summa vi frågat om justerats från 12 000 till 13 000 kronor.

Drygt hälften av alla komvuxstuderande med studiemedel får ekonomisk hjälp av närstående. Andelen har inte förändrats sedan 2022. Fler kvinnor än män får ekonomisk hjälp från närstående (57 respektive 44 procent).

4.4 Studiemedlens rekryterande effekt

Av de som studerar med studiemedel på komvux svarar 57 procent att de inte eller troligen inte skulle ha börjat studera utan studiemedel från CSN. Det innebär ingen förändring sedan 2022. Män ser ut att vara något mer rekryterade av studiemedlen än vad kvinnor är, vilket också speglas i det faktum att fler män än kvinnor använder studiemedlens lånedel.

Diagram 4.3 Svar på frågan: "Om du inte hade fått studiemedel från CSN, skulle du ha börjat studera i alla fall?"
Andelar i procent, per kön och totalt

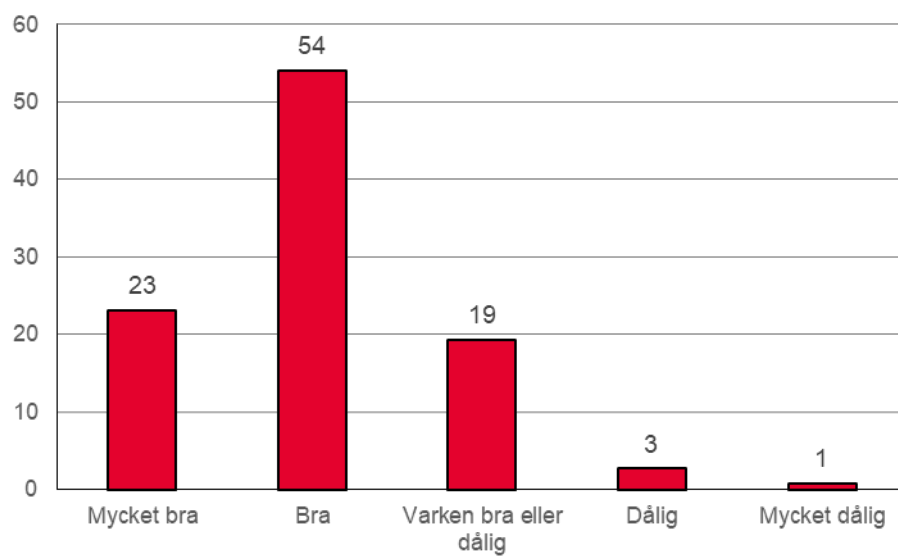

I jämförelse med högskolestuderande är det något fler av de komvuxstuderande som skulle ha börjat studera även utan studiestöd. Det kan till viss del förklaras av att fler komvuxstuderande läser på deltid.

4.5 Studiesituationen upplevs som god

Komvuxstuderande med studiemedel ser positivt på sin studiesituation. Endast några få procent upplever den som dålig, medan sammanlagt 77 procent anser att den är bra eller mycket bra. Vi har inte specificerat innebörden i begreppet "studiesituation" närmare, utan låter de studerande svara utifrån hur de själva tolkar begreppet.

Diagram 4.4 Svar på frågan: "Hur upplever du din studiesituation just nu?"
Procentandel per svarsalternativ

Upplevelsen av studiesituationen är likartad oberoende av kön och ålder. Utfallet skiljer sig heller inte nämnvärt från resultat från tidigare år.

5 Tuff ekonomisk situation för vissa grupper

Vi har i de tidigare kapitlen gett en övergripande bild av komvuxstuderandes ekonomiska situation, men vi har också sett att de ekonomiska förutsättningarna, av olika anledningar, skiljer sig åt mellan grupper av studerande. Om man tar studielån eller om man inte gör det, om man har ett arbete vid sidan om studierna, om man bor i ett ensamhushåll eller tillsammans med andra, om man har barn eller inte; det är exempel på faktorer som har stor inverkan både på ekonomin och på livet i stort.

Den genomsnittliga bilden av de komvuxstuderandes situation ger oss viss information, och våra uppdelningar per grupp kan fördjupa vår förståelse, men den ekonomiska verkligheten för enskilda individer kan variera på ett sätt som inte går att fånga i vår rapport. I detta sista kapitel vill vi ändå ge en samlad bild av de variationer som vi kan se på gruppnivå, eftersom det är så långt vi kan nå i detta sammanhang, med hjälp av de uppgifter vi har tillgång till.

5.1 Ansvar för barn har stor ekonomisk betydelse

När vi tittar på differensen mellan inkomster och utgifter, ser vi stora skillnader mellan de grupper vi undersökt.

Studerande som bor tillsammans med barn och studerande som har tilläggsbidrag (till stor del en och samma grupp)²⁸ ser på gruppnivå ut att ha mycket knappa ekonomiska marginaler. På gruppnivå täcker inte inkomsterna deras utgifter, vilket innebär att de troligen är beroende av stöd från anhöriga för att klara ekonomin. Till viss del kan de också använda sparade pengar för att täcka sina utgifter.²⁹

En annan grupp med knappa marginaler är de som inte arbetar vid sidan av studierna. De som arbetar har i genomsnitt inkomster som är 5 500 kronor högre än deras utgifter, medan de som inte arbetar hamnar något under noll. De som studerar på deltid har naturligtvis större möjligheter att arbeta, men en jämförelse mellan heltids- och deltidsstuderande visar inte att deltidsstuderande har större marginaler än de som studerar på heltid.

Män har i genomsnitt ett överskott mellan inkomster och utgifter på 3 000 kronor, medan motsvarande överskott för kvinnor är 1 000 kronor. Komvuxstuderande under 30 år har en mer positiv balans i sin budget än de över 30. Och de som tar lån har större marginaler än de som inte gör det.

²⁸ Alla som har tilläggsbidrag har naturligtvis barn under 18 år, som de oftast bor tillsammans med, men alla studerande som har eller bor tillsammans med barn under 18 år får inte tilläggsbidrag, eftersom det bara går till en vårdnadshavare.

²⁹ Studerande med tilläggsbidrag använder dock inte sparade pengar i högre utsträckning än studerande utan tilläggsbidrag.

Här är det också viktigt att förstå att de olika grupperna går in i varandra. En gemensam nämnare för många som har det ekonomiskt kärvt är att de har barn, vilket i särskilt hög grad gäller kvinnor över 30 år – inte minst inom gruppen studerande med utländsk bakgrund.

5.1.1 Hög andel studerande med utländsk bakgrund har barn

Gruppen komvuxstuderande med utländsk bakgrund skiljer sig på vissa sätt från de med svensk bakgrund, men dessa skillnader samvarierar i stor utsträckning med sådana skillnader som vi även ser mellan andra grupper. De orsaker som ligger bakom skillnaderna mellan olika grupper överlappar alltså varandra.

En klart högre andel av de komvuxstuderande med utländsk bakgrund har till exempel ansvar för barn under 18 år, vilket också medför att de i genomsnitt har högre utgifter.³⁰ I likhet med den grupp som har tilläggsbidrag visar det sig också att studerande med utländsk bakgrund har något sämre förutsättningar både att klara en oväntad utgift och att spara pengar.

En annan skillnad är att andelen studerande som tar studielån är lägre bland de med utländsk bakgrund. Som en följd av detta är de också i lägre utsträckning rekryterade av studiemedlen, och skulle i högre grad ha börjat studera även utan dem.

I övrigt kan vi notera att studerande med utländsk bakgrund inte har en sämre upplevelse av sin ekonomi än de med svensk bakgrund. Även upplevelsen av studiesituationen är densamma, oberoende av bakgrund.

³⁰ Totalt i vår undersökning har 42 procent av de studerande ekonomiskt ansvar för barn (avsnitt 3.1). Bland studerande som är födda i Sverige har 28 procent ansvar för barn. Bland de som är födda utomlands har 53 procent det.

6 Referenser

CSN. *Det högre bidragets rekryterande effekt – redovisning av ett regeringsuppdrag*. 2025.

CSN. *Högskolestuderande med studiemedel 2024 – en undersökning av situationen bland studerande i Sverige*. 2024.

CSN. *Komvux- och folkbhögskolestuderandes ekonomiska och sociala situation 2021*. 2021.

CSN. *Sveriges officiella statistik. Nyttjande av studiestöd*. 2025.

7 Metodbilaga

Denna rapport baseras på uppgifter från en enkätundersökning, samt på uppgifter från olika register.

7.1 Enkätundersökning

Enkätundersökningen genomfördes i oktober 2025 och var riktad till komvux-studerande med studiemedel (både till studerande som endast använder bidragsdelen, och till de med både bidrag och studielån). Såväl heltids- som deltidsstuderande fick möjlighet att besvara enkäten. Enkäten gick att ta del av på svenska, engelska, arabiska och persiska.

Enkäten innehöll framför allt annat frågor om de studerandes ekonomiska situation och deras boendesituation. I enkäten bad vi de studerande att så gott de kunde uppskatta sina utgifter för boende, livsmedel och studiematerial. Vi frågade också efter hur stora övriga utgifter de hade. På de frågor som inte handlade om belopp erbjöd enkäten ett antal svarsalternativ att välja mellan.

Ett problem vid den här typen av undersökning är att det inte alltid är så lätt för den som svarar att uppskatta sina utgifter. Till exempel kan uppgifterna bli osäkra om den som svarar lever ihop med en eller flera personer. För att öka tydligheten har vi genomgående frågat efter föregående månads utgifter (september 2025) och efter den studerandes del av hushållets utgifter. En felkälla kan vara att en del av de svarande inte uppfattat detta, och därför felaktigt angivit hela boendekostnaden, trots att den delas med någon annan. En annan möjlig felkälla kan vara att de svarande under-skattar sina ”övriga utgifter”, efter att ha besvarat frågor om boende, livsmedel och studiematerial. Frågor om fler utgiftsposter, till exempel kläder eller transporter, skulle eventuellt kunna ge svar som visar på högre totala utgifter.

I enkäten gjorde vi också klart att vi var ute efter ungefärliga uppgifter och att det gick bra att uppskatta utgifterna efter bästa förmåga.

7.1.1 Urval

De som besvarade enkäten var beviljade studiemedel för studier på komvux månaden före enkätens utskick och då undersökningen genomfördes.

De mottagare enkäten skickades till valdes ut genom ett slumpmässigt urval.

Enkätundersökningen genomfördes i form av en webbenkät som skickades ut via e-post. Hösten 2025 hade CSN e-postadresser till 95 procent av alla studerande med studiemedel på komvux.

7.1.2 Utskick och svarsfrekvens

Enkäten skickades till 7 500 mottagare den 1 oktober 2025. Fem påminnelser gick ut till de som inte besvarade enkäten. Totalt inkom 3 500 svar. Den slutliga svars-frekvensen uppgick till 35 procent. Vi räknar då endast svarande som besvarat

samtliga utgiftsfrågor. För att motverka att resultatet snedvrids, på grund av bortfallet av svar, har enkätsvaren viktats utifrån hur stora olika urvalsgrupperna är i utsökningen och i verkligheten.

7.2 Registeruppgifter

Rapportens uppgifter om inkomster från studiemedel är hämtade från CSN:s egna register. Uppgifterna registreras i och med handläggningen av studiestödsärenden.

Uppgifterna om inkomst från tjänst och socialförsäkringssystem är hämtade från SCB:s register för månadsvisa arbetsgivardeklarationer (AGI). Uppgifterna avser inkomst efter eventuella skatteavdrag.

De totala inkomstbelopp vi redovisar är summeringar av dessa tre inkomstposter (studiemedel, inkomst från tjänst, inkomst från socialförsäkringssystem).

Studiemedelsutbetalningarna har skett i september 2025 och avser högst fyra veckors studiemedel. Retroaktiva utbetalningar ingår inte i studiemedelsbeloppet. Det kan för övrigt vara värt att notera att det faktiska studiemedelsbeloppet per månad är något högre än beloppet för fyra veckor.

7.3 Konfidensintervall

Under bearbetnings- och analysfaserna i arbetet har vi beaktat att resultaten bygger på en urvalsundersökning och att punktskattningarna³¹ därmed är förknippade med en viss osäkerhet. I arbetet med rapporten har vi därför utgått från ett 95-procentigt konfidensintervall runt punktskattningarna; det vill säga ett intervall som med 95 procents säkerhet innehåller det sanna värdet.

Konfidensintervallen visar också om det finns en statistiskt signifikant skillnad mellan olika redovisningsgrupper. Om konfidensintervallen överlappar varandra kan det förenklat antas att skillnaden inte är statistiskt signifikant. I rapporten har vi undvikit att ta upp skillnader som inte är statistiskt signifikanta.

³¹ Med punktskattningar avses exempelvis andelar och genomsnitt.

Vi gör studier möjligt.

